

Антошків Михайло Миколайович
студент гр. ФФМ-21, ФФО, ЗУНУ, м. Тернопіль
Науковий керівник: д.е.н., професор Кириленко О. П.

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Фінансова політика – це особлива сфера економічної діяльності, дії котрої спрямовані на збір фінансових ресурсів та раціональний розподіл для забезпечення функціонування держави. Фінансова політика знаходиться в залежності від типу виробництва та сутності виробничих відносин; проявляється в системі форм і методів збору фінансових ресурсів та їх розподілу.

Основна мета фінансової політики це раціональний розподіл ВВП між різними галузями народного господарства. Зміст фінансової політики охоплює такий комплекс заходів: 1) розробка загальної концепції фінансової політики, визначення її основних завдань, цілей та напрямків розвитку; 2) створення фінансового механізму за допомогою котрого відбуватиметься вся діяльність держави у сфері фінансів; 3) керування фінансами держави та суб'єктами економіки; вирішення поставлених завдань.

Залежно від тривалості періоду та виду завдань фінансову політику розрізняють як фінансову стратегію та фінансову тактику. Фінансова стратегія – це фінансова політика, розрахована на довгострокову перспективу та вирішення великомасштабних завдань. Фінансова тактика – це фінансова політика, котра направлена на розв'язання конкретних завдань за допомогою обґрунтованого перегрупування фінансових ресурсів.

Фінансова політика України у 2022 році проходить в умовах військової агресії рф. Як влучно зазначає Б. Данилишин: «війна проти зовнішнього агресора – це завжди боротьба за політичну і економічну незалежність країни. Бачимо перед собою тільки нашу перемогу, але зважаючи на невизначеність тривалості війни в Україні, відновлення роботи національного бізнесу є запорукою економічної стійкості держави та її спроможності ефективно протистояти агресору» [2]. Тому головним завданням України в даний момент є інвестування у економічні процеси, котрі відбуваються на території, де не ведуться бойові дії, та по можливості переведення їх у більш безпечні регіони.

Ми згідні з висновком Д. Каплунова: «Якщо ми хочемо перемогти в цій війні, економіка не повинна зупинятися. Відганяємо від себе думки «держава мені допоможе» та перестаємо робити ставку на благодійність країн сусідів. Ми не «почекуни» та жебраки. У нас є голова, руки, воля та серце. Нам треба довести, що держава це ми. Кожен з нас. Ми – годувальники своїх сімей. Ми – годувальники своєї країни» [3].

Проте відмовлятися від допомоги сусідів є не розумним рішенням «на початковому етапі саме сусідні держави зазвичай є ключовими джерелами допомоги (поза глобальними міжнародними програмами), інвестицій та ринками збуту продукції. У цьому зв'язку Б. Данилишин зазначає: «У випадку України

вкрай важливо посилювати двосторонні треки співпраці з європейськими сусідами, зокрема у частині тимчасового спрощення митних та дозвільних процедур. Ослаблення бар'єрів для імпорту є ефективним способом швидко подолати дефіцит ключових товарів. Однак досвід Сирії та Боснії і Герцеговини свідчить, що імпорт потрібно ретельно контролювати, аби не "добити" національного виробника [2].

Влучно висловився про ситуацію, в якій знаходиться українська економіка голова НБУ К. Шевченко: «коли спостерігаєш за котом, який заплющує очі, поки п'є молоко, складається враження, що він це робить, аби не бачити навколишнього світу, сповненого загроз, і не відволікатися від основного завдання. У нашій ситуації заплющувати очі – недозволена розкіш, тому що наслідки навіть тимчасового нерозуміння ситуації можуть бути страшними» [5].

Одним з джерел фінансування для нашої держави може виступати майно країни агресора, котре знаходиться на території України та підлягає зарахуванню до державних активів. В нашій країні є ряд правових методів для арешту й конфіскації майна країни агресора. 12 травня 2022 року було ухвалено проект закону №7194 про конфіскацію майна росіян і білорусів, у якому іде мова про зміни, ухвалені до Закону України «Про санкції» від 14.08.2014 р. № 1644-7. Завдяки даному закону активи країни агресора шляхом конфіскації та стягнення можу бути отримані в дохід держави [1].

В реаліях сьогодення також гостро стоїть питання реінтеграції тимчасово окупованих територій та звільнених територій, що повинно стати ключовим пріоритетом для забезпечення цілісності держави та її економіки.

П. Латковський зазначає, що «Реінтеграції в 2022-2024 роках буде спрямовуватись на досягнення таких результатів: реалізація концепції економічного розвитку Донецької та Луганської областей, зокрема шляхом формування нової економічної системи і розбудови критичної інфраструктури; створення ефективних інструментів забезпечення інформаційного суверенітету; запровадження для мешканців ТОТ міцного зв'язку з Україною завдяки сучасним електронним та онлайн-сервісам, доступу до адміністративних послуг, в тому числі на КПВВ» [4, с. 225].

Отже, на нашу думку, основними завданнями фінансової політики України в умовах війни є забезпечення стабільної роботи підприємств на підконтрольних територіях; відновлення підприємницької діяльності на звільнених територіях; конфіскація та мобілізація до державної власності України майна та ресурсів країни агресора; реінтеграція звільнених територій.

Список використаних джерел:

1. Бабенко М. Велика конфіскація. Що чекає на російські та білоруські активи в Україні. *Фокус*. (19.09.2022). URL: <https://focus.ua/uk/economics/529592-bolshaya-konfiskaciya-chto-zhdet-rossiyskie-i-belorusskie-aktivy-v-ukraine> (дата звернення 13.10.2022).

2. Данилишин Б. М. Як держава може підтримати бізнес в умовах війни. *Економічна правда*. (20.05.2022). URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/20/684363/> (дата звернення 13.10.2022).

3. Каплунов Д. О. Якщо ми хочемо перемогти в цій війні, економіка не повинна зупинятися. *Економічна правда*. (11.05.2022). URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/11/683767/> (дата звернення 13.10.2022).

4. Латковський П. П. Фінансова політика в умовах військового стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 1. С. 223-227. DOI: <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/05/44.pdf> (дата звернення 13.10.2022).

5. Шевченко К. Є. Фінансово-економічна політика за воєнного часу. *ZN.UA*. (30.05.2022). URL: <https://zn.ua/ukr/macrolevel/finansovo-ekonomichna-politika-za-vojennoho-chasu.html> (дата звернення 13.10.2022).